

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВЗАЄМОДІЯ ЗІ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ

Хадарцев О.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
м. Полтава, Україна*

Професійна підготовка здобувачів вищої освіти передбачає набуття ними тих компетенцій, які дозволять їм успішно виконувати фахові обов'язки та завдання у майбутній професійній діяльності. Забезпечення якісної професійної підготовки є важливою задачею забезпечення освітньо-професійної програми, тому визначення методів та засобів такого забезпечення потребує активної взаємодії між усіма стейкхолдерами певної програми. Так, в «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» про це наголошується в першу чергу стосовно внутрішнього забезпечення якості, зокрема через розвиток культури якості, в якій усі внутрішні стейкхолдери беруть на себе відповідальність за якість і залучені до забезпечення якості на всіх рівнях, з акцентом на взаємозв'язок між дослідженнями і викладанням [1, с. 10]. Проте, зважаючи на певну уніфікованість і стандартизацію освітніх програм, формуються підстави для появи прихованої проблеми щодо ефективного формування індивідуальних освітніх траєкторій у розрізі здобуття саме професійних навичок.

В цьому сенсі дослідники [2] слушно вказують на протиріччя (за термінологією джерела – «парадокс»), які виникають між індивідуальними потребами особистості в кількості і якості освіти, та визначеними вимогами професійного середовища до майбутніх фахівців. І тут дійсно слід погодитися із висновками дослідників, що реалізація індивідуальних траєкторій навчання можлива за умови визначення чіткої моделі професійної підготовки, при цьому вона має орієнтуватися не скільки на особисті потреби здобувача, а все ж таки на значущі практико-орієнтовані результати. А отже формування якісної професійної підготовки обумовлює зростання ролі і значущості зовнішніх стейкхолдерів при подальшому удосконаленні освітньо-професійних програм для здобувачів вищої освіти.

Виходячи з вищенаведеного, таку групу стейкхолдерів мають представляти роботодавці, які якраз й здатні визначати поточні сучасні набори спеціальних компетенцій та програмних результатів, якими мають оволодівати майбутні фахівці. Але як показує практика освітньої діяльності (і, до речі, в ЄС також) ця група зовнішніх стейкхолдерів є досить складною, і істотно залежить від особливостей професійного середовища [3, с. 102]. Слід відзначити, що також доволі поширеною є точка зору, що до компетенцій зовнішніх стейкхолдерів, відносять переважно рецензування освітніх програм відповідних спеціальностей щодо професійної підготовки, без значних можливостей впливу на освітній процес, перелік освітніх компонент та програмні результати навчання здобувачів вищої освіти. Тож на нашу думку, залучення зовнішніх стейкхолдерів до ключових аспектів освітнього процесу (в першу чергу потенційних роботодавців) дозволить істотно удосконалити якість професійної підготовки, та максимально ототожнити фахових рівень здобувачів з вимогами сучасного ринку праці (у розрізі спеціальностей здобувачів). Це неодноразово підтверджується досвідом ряду ЗВО України [4], де зокрема відзначається що розгорнута і активна співпраця дозволяє вирішувати ряд складних освітніх задач, як-то гармонійне поєднання теоретичної і практичної компонент підготовки.

Найбільш дієвими шляхами співпраці є не тільки рецензування освітньо-професійних програм, а й:

- залучення зовнішніх стейкхолдерів до викладання професійних дисциплін;
- проведення зовнішніми стейкхолдерами навчально-методичних семінарів, у тому числі й для науково-педагогічних працівників;
- участь стейкхолдерів у виконання студентами індивідуальних завдань і робіт (курсове і дипломне проектування, проходження практик, тощо);
- проведення зовнішніми стейкхолдерами тренінгів та майстер-класів для студентів;
- залучення зовнішніх стейкхолдерів до поточної, підсумкової та кваліфікаційної атестації здобувачів вищої освіти.

Таким чином, взаємодія із зовнішніми стейкхолдерами, які активно функціонують у фаховому середовищі конкретної спеціальності, дозволяє чітко визначити ключові компетенції для набуття, що також неодноразово підтверджено досвідом і українських ЗВО [5, с. 152], а це свою чергу дає підстави для формування моделі професійної діяльності за відповідною спеціальністю, а також для оптимального удосконалення структури і змісту освітньо-професійної програми.

Список використаних джерел:

1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG – 2015). Київ : ТОВ «ЦС», 2015. 32 с.
2. Коростіянець Т.П. До постановки проблеми індивідуальних освітніх траєкторій. *Інноваційна педагогіка: зб. наук. праць Причорноморського НДІ економіки та інновацій*. 2019. Вип. 19. С. 9–13.
3. Коваленко О. Поняття «стейкхолдер» та їх роль у роботі сучасного університету. *Нові технології навчання*. 2021. № 95. С. 98–105. DOI: 10.52256/2710-3560.95.2021.11
4. Корнещук В. Співробітництво зі стейкхолдерами як передумова якості вищої освіти. *Наук. вісник МНУ ім. В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2020. № 1(68). С. 127–132. DOI: 10.33310/2518-7813-2020-68-1-127-132
5. Іваненко Л.М., Боєнко О.Ю. Дослідження якості освітньої програми маркетологів та розробка моделі їх професійної діяльності. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 2. С. 147–154. doi:10.31649/ins.2022.2.147.154